

Motion

1980/81: 132

av Olof Palme m. fl.

med anledning av proposition 1980/81:42 om ändrade regler för villabeskattningen, m. m.

Regeringen föreslår i proposition 1980/81:42 bl. a. att den statliga förmögenhetsskatten skall justeras med hänsyn till den allmänna prisutvecklingen sedan de nuvarande skiktgränserna fastställdes i samband med 1975 års fastighetstaxering.

År 1975 skedde i praktiken en viss skärpning av förmögenhetsskatten i och med att de högre skiktgränserna ej justerades med hänsyn till den prisutveckling som hade ägt rum sedan skatteskalorna fastställdes 1970. Regeringens förslag innebär dock en viss sänkning av skatten för större förmögenheter, eftersom de innebär att man eliminerar den skattesärskärpning som gjordes 1975.

Vi kan för vår del av fördelningspolitiska skäl inte acceptera regeringens förslag. Det är visserligen nödvändigt att nu, liksom tidigare varit fallet, anpassa skatteskalorna till de senaste årens kraftiga prisstegringar. Samtidigt anser vi dock att starka skäl talar för att skärpa skatten på större förmögenheter. Det är särskilt viktigt med hänsyn till att det kärva ekonomiska läget kräver vissa uppoffringar från medborgarna. Dessa uppoffringar måste då, på ett helt annat sätt än vad regeringen föreslår, fördelas efter bärkraft. Ägare av stora förmögenheter har av uppenbara skäl möjlighet att ta på sig en större del av de bördor som måste bäras. Vårt förslag till förmögenhetsskatteskala innebär att förmögenheter som överstiger 1 milj. kr, drabbas av skärpt beskattning. För den del av förmögenheten som överstiger 2 milj. kr förslår vi att en ny, högsta skattesats om 3 % införs.

Vi vill härutöver peka på att den nuvarande förmögenhetsskatten i praktiken slår mycket olika på skilda typer av förmögenhetsobjekt. Förmögenheter i form av bl. a. bankmedel, aktier, obligationer, lånereverser o. d. beskattas till sitt fulla värde. Andra förmögenhetsobjekt – t. ex. fastigheter, bostadsrättslägenheter och företag – beskattas endast till en del av det egentliga värdet. Vi anser att denna särbehandling är orättvis och att den dessutom särskilt hårt drabbar förmögenhetsobjekt som inte är värdebeständiga utan urholkas av den snabba inflationen. Detta framstår inte heller som ändamålsenligt med tanke på att exempelvis sparande på bank i hög grad får anses vara samhällsnyttigt.

För att skapa en något mera rättvis behandling av de förmögenhetsobjekt som i dag beskattas till sitt fulla värde föreslår vi att ett särskilt fribelopp om högst 50 000 kr. införs vid förmögenhetsbeskattningen för den del av förmögenheten som utgörs av bankmedel, aktier, obligationer,

lånereverser o. d. Det särskilda fribeloppet bör endast kunna utnyttjas i de fall ifrågavarande del av förmögenheten utgörs av ett positivt nettosparande, dvs. sedan avdrag gjorts för alla låneskulder.

Vi föreslår att den nya förmögenhetsskateskalan får följande utformning:

Skattesats	Förmögenhet (kr.)	Förmögenhet varav minst 50 000 kr. utgörs av bankmedel o. d. (kr.)
1 %	350 000—500 000	400 000—550 000
1,5 %	500 000—700 000	550 000—750 000
2 %	700 000—1 000 000	750 000—1 050 000
2,5 %	1 000 000—2 000 000	1 050 000—2 050 000
3 %	2 000 000—	2 050 000—

I följande tablå visas hur mycket skatt som behöver erläggas vid skilda förmögenheter enligt socialdemokraternas resp. regeringens förslag:

Förmögenhet (kr.)	Förmögenhetsskatt (kr.)		
	Enligt regeringens förslag	Enligt socialdemokraternas förslag	Enligt socialdemokraternas förslag om minst 50 000 kr. av förmögenheten utgörs av bankmedel o. d.
500 000	1 000	1 500	1 000
1 000 000	9 000	10 500	10 000
2 000 000	30 000	35 500	35 000
3 000 000	55 000	65 000	64 500

Den nya reglerna bör träda i kraft den 1 januari 1981 och tillämpas första gången vid 1982 års taxering.

Vad beträffar regeringens förslag rörande värderingen av bostadsrätter vid förmögenhetsbeskattningen finner vi att det i och för sig vore önskvärt att åstadkomma mera entydiga regler än vad fallet är f. n. Vi kan dock inte acceptera regeringens förslag som innebär att man stadfäster regler som på ett orimligt sätt undervärderar bostadsrätternas egentliga värde. Vi förordar därför att en översyn snarast görs hur bostadsrätterna på ett mera rättvisande sätt skall värderas vid förmögenhetsbeskattningen. Regeringen bör återkomma med ett förslag i denna fråga.

Vi vill slutligen även gå in på frågan om behandlingen av förmögenheter i form av fastigheter vid beräkningen av kommunala bostadstillägg (KBT) m. m. till folkpension. Utgångspunkten är regeringens tidigare framförda förslag att sänka inkomstgränsen vid beräkningen av KBT. Denna försämring av sociala förmåner för folkpensionärer med låga inkomster har socialdemokraterna med skärpa motsatt sig. Regeringens förslag i proposition 1980/81: 42 innebär att ett undantag skall göras för de pensionärer som innehar förmögenhet men endast om förmögenheten är nedlagd i fastighet.

Förslaget innebär att vid beräkning av förmögenhet skall värdet av fastighet som bebos av pensionärer endast tas upp med hälften av taxeringsvärdet.

Socialdemokraterna avvisar detta förslag, eftersom vi över huvud taget motsätter oss den föreslagna försämringen av KBT.

Regeringens hantering av denna fråga ter sig mycket stötande. Först vill man genomföra en påtaglig social försäkring för pensionärer med låga inkomster. Därefter föreslår man att ett undantag från denna försäkring görs för sådana pensionärer som, även om de har låga inkomster, dock innehar en fastighet till ett icke obetydligt värde. Däremot är det tydligen meningen att pensionärer med låga inkomster och som saknar förmögenhet fullt ut skall drabbas av försämrade förmåner.

Socialdemokraterna motsätter sig, som nämnts, den föreslagna försämringen av KBT. Härutöver kan dock en allmän justering av det skärpningsfria förmögenhetsbeloppet behöva göras till följd av den allmänna prisutvecklingen. Vi föreslår att detta höjs till 100 000 kr. för ogift pensionär och 160 000 kr. för makar.

Av de skäl vi utvecklat i motion 1980/81: 75 om försämrade regler för KBT motsätter vi oss också den i särskild ordning föreslagna förändringen av 16 § i lag om ändring av lagen angående införande av lagen om allmän försäkring. Beloppet 2 000 kr. bör således kvarstå oförändrat beträffande änkepensioneringen.

Det bör ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar att lagen om statlig förmögenhetsskatt ändras i enlighet med vad som förordas i motionen,
2. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen om arvsskatt och gåvoskatt i vad avser 23 §,
3. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
4. att riksdagen beslutar ändra det skärpningsfria förmögenhetsbeloppet i enlighet med vad som förordas i motionen,
5. att riksdagen avslår regeringens förslag om ändring i lagen angående införande av lagen om allmän försäkring,
6. att riksdagen begär utredning och förslag om värdering av bostadsrätter i enlighet med vad i motionen anförts.

Stockholm den 18 november 1980

OLOF PALME (s)

CURT BOSTRÖM (s)

INGVAR CARLSSON (s)

HANS GUSTAFSSON (s)

VALTER KRISTENSON (s)

MAJ-LIS LANDBERG (s)

ESSEN LINDAHL (s)

LILLY HANSSON (s)

PAUL JANSSON (s)

GÖRAN KARLSSON (s)

LARS ULANDER (s)

OLLE WESTBERG (s)

i Hofors

LISA MATTSON (s)

THAGE PETERSON (s)

ANNA-GRETA SKANTZ (s)

INGVAR SVANBERG (s)

